Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle – Tie kohti vahvempaa EU:n määritysjärjestelmää”

(COM(2022) 696 final)

ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 575/2013 ja (EU) 2017/1131 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse toimenpiteistä, joilla lievennetään kolmansien maiden keskusvastapuoliin liittyviä liiallisia vastuita ja parannetaan unionin määritysmarkkinoiden tehokkuutta”

(COM(2022) 697 final – 2022/0403 (COD))

(2023/C 184/09)

Esittelijä: **Florian MARIN**

Lausuntopyynnöt	neuvosto, 31.1.2023
	Euroopan parlamentti, 1.2.2023
	Euroopan komissio, 8.2.2023
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artikla
Vastaava jaosto	talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus
Hyväksyminen jaostossa	2.3.2023
Hyväksyminen täysistunnossa	22.3.2023
Täysistunnon numero	577
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	201/1/3

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 Komitea suhtautuu myönteisesti asetusehdotukseen ([1]) ja komission pyrkimyksiin varmistaa unionin pääomamarkkinoiden strateginen riippumattomuus, lisätä unionin sisäistä määrityskapasiteettia sekä tehdä EU:n määritysjärjestelmästä entistä turvallisempi ja vakaampi. Komitea pitää EU:n pääomamarkkinoiden rahoitusvakauden kannalta olennaisen tärkeänä, että käytössä on kilpailukykyinen ja tehokas määritysjärjestelmä.

1.2 ETSK katsoo, että EU:hun sijoittautuneiden määritysyhteisöjen olisi kehitettävä kapasiteettipuitteitaan, investoitava niiden parantamiseen ja suunniteltava ne sellaisiksi, että markkinatoimijoilla olisi kannustimia määrityttää liiketoimensa EU:ssa.

1.3 Komitea on sitä mieltä, että heti brexitin jälkeen olisi pitänyt toteuttaa kattava suunnitelma, jolla olisi edistetty siirtymistä käyttämään EU:hun sijoittautuneita määritystoiminnan harjoittajia. Komitea on pettynyt hitaaseen päätöksentekoon 81 biljoonan euron arvoisten johdannaismarkkinoiden suhteen. ETSK odotti selkeämpää kantaa Yhdistyneen kuningaskunnan keskusvastapuolista aiheutuvan riskin vähentämiseen sekä yksityiskohtaisempia sääntöjä ja kannustimia, joilla ohjattaisiin käyttämään EU:hun sijoittautuneita keskusvastapuolia.

1.4 ETSK pitää ratkaisevan tärkeänä, että EU:n määritysjärjestelmästä on käytettävissä tarkat tiedot kaikkien omaisuuseräluokkien ja määrien osalta, ja katsoo, että tähän liittyviä toimia olisi tehostettava. Kerättyjen tietojen ja riskidynamiikan välistä suhdetta olisi tarkasteltava säännöllisesti, jotta saadaan tarkka käsitys rahoitusvakauteen kohdistuvista riskeistä. ETSK arvostaa sitä, että rahoitusriskien ohella riskimalleissa on otettava huomioon yhteiskuntaan, hallintotapaan ja ympäristöön liittyvät keskusvastapuolten riskit ja että niille on annettava sama painoarvo erilaisissa riskiskenaarioissa ja -analyyseissä.

([1]) COM(2022) 697 final.

1.5 ETSK kehottaa arvioimaan kattavasti Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ESMA) ja muille EU:n elimille mahdollisesti aiheutuvia lisäkustannuksia, jotka liittyvät työvoimaan, tietotekniikkajärjestelmiin, yhteisiin valvontaryhmiin ja ehdotettuun yhteiseen seurantamekanismiin.

1.6 Koska Euroopan markkinarakenneasetukseen (EMIR) vuonna 2019 tehdyillä muutoksilla annettiin ja nyt ehdotetulla asetuksella on tarkoitus antaa ESMAlle lisävaltuuksia, ETSK toivoo, että ESMAn toimintaa seurattaisiin keskinäiseen valvontaan perustuvan järjestelmän avulla. Komitea katsoo, että ESMAn olisi tehtävä enemmän sen varmistamiseksi, että EU:n keskusvastapuolten on hoidettava määritykset merkittävässä osassa palveluista, joita ne tarjoavat EU:hun sijoittautuneille asiakkailleen.

1.7 Komitea arvostaa konsernin sisäisiin transaktioihin liittyvää päätöstä olla vapauttamatta määritysvelvollisuuksista ja vakuusvaatimuksista sellaisiin maihin sijoittautuneita yhteisöjä, jotka on sisällytetty luetteloon veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista tai luetteloon rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan osalta suuririskisistä lainkäyttöalueista.

1.8 Kun otetaan huomioon, että asetusta on muutettu viimeksi yli kolme vuotta sitten, ETSK on pettynyt siihen, ettei komissio ole tehnyt kattavaa arviointia nykyisistä puitteista ja siitä, miten EU:n markkinoiden houkuttelevuus on muuttunut viime vuosina. Komitea pitää myönteisenä, että asetukseen on lisätty 7 b artikla, ja pyytää ESMAa raportoimaan EU:n ulkopuolisten keskusvastapuolten käytön pääasiallisista syistä vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta.

1.9 Komitea katsoo, että EU:n keskusvastapuolten on tiedotettava avoimesti maksuistaan, vakuuspyynnöistään ja markkinoiden stressikausina toteuttamistaan toimista, jotta ennakoitavuus paranisi kaikkien markkinatoimijoiden kannalta.

1.10 ETSK pyytää komissiota selittämään, mitä 20 artiklaan ehdotetuissa muutoksissa käytetyllä ilmaisulla ”kiireellisesti” tarkkaan ottaen tarkoitetaan, ja pyytää lainsäätäjiä määrittämään, mitä poikkeuksia pidetään ”kiireellisinä” päätöksinä.

1.11 ETSK kannattaa 23 artiklaan ehdotettuja muutoksia, jotka koskevat yhteisten valvontaryhmien ja yhteisen seurantamekanismin perustamista. Komitea ehdottaa, että kansalaisyhteiskunta otetaan mukaan 23 c artiklan nojalla perustettavaan seurantamekanismiin ja että ETSK voi osallistua yhteiseen seurantamekanismiin tarkkailijan ominaisuudessa.

1.12 ETSK katsoo, että viiden vuoden määräaika, jonka kuluessa komission on tarkasteltava uudelleen asetuksen soveltamista, on liian pitkä. Komitea pitää myös tarpeellisena tehostaa toimia, joiden tavoitteena on nopeuttaa toimilupien myöntämistä tai toiminnan ja palvelujen laajentamista sekä luoda keskustietokanta. ETSK kehottaa parantamaan eurooppalaisen määritysjärjestelmän yhteentoimivuutta sekä keventämään hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistamaan palvelujen käytön mahdollistavia ratkaisuja.

1.13 Komitea kannattaa avoimuuden lisäämistä 38 artiklaan ehdotetuilla muutoksilla, joiden mukaan määrityspalveluja tarjoavien määritysosapuolten ja määrityspalveluja tarjoavien asiakkaiden on ilmoitettava asiakkailleen ja mahdollisille asiakkailleen vakuusmalleista ja mahdollisista tappioista tai muista kustannuksista.

2. **Tausta**

2.1 Euroopan komission vuonna 2015 käynnistämä pääomamarkkinaunionin rakentaminen on kunnianhimoinen pitkän aikavälin hanke, jossa keskitytään varmistamaan yksi sisämarkkinoiden neljästä perusvapaudesta eli pääoman vapaa liikkuvuus unionissa. Brexit on supistanut huomattavasti EU:n maailmanlaajuista roolia pääomamarkkinoilla: ennen brexitiä unionin osuus maailmanlaajuisesta toiminnasta oli 22 prosenttia, mutta nyt vain 14 prosenttia ([2]). Sisämarkkinoiden perustamisesta on kulunut 30 vuotta, euron käyttöönotosta 20 vuotta ja pääomamarkkinaunionia koskevan aloitteen käynnistämisestä seitsemän vuotta, mutta EU:lla on edelleen työtä tehtävänä yhtenäisten pääomamarkkinoiden aikaansaamiseksi.

2.2 EMIR REFIT -asetuksella ([3]) ja EMIR 2.2 -asetuksella ([4]) on lisätty avoimuutta kolmansien maiden keskusvastapuolten osalta, muutettu määritysvaltuuksia ja annettu lisää toimivaltaa ESMAlle, joka on EU:n valvontaviranomainen. Nyt esitetyssä asetusehdotuksessa lisätään edelleen ESMAn toimivaltaa. Koska määrityskapasiteetti on tärkeä osa pääomamarkkinaunionia, ylisuuri riippuvuus kolmansien maiden – etenkin Yhdistyneen kuningaskunnan – keskusvastapuolten tarjoamista palveluista vaarantaa Euroopan finanssimarkkinat. EU salli brexit-sopimuksen yhteydessä brittiläisten määritystoiminnan harjoittajien jatkaa palvelujen tarjoamista EU:n markkinatoimijoille kesäkuun 2022 loppuun saakka. Takarajaa on lykätty finanssimarkkinoiden vakauteen kohdistuvan uhan vuoksi kolmella vuodella, jotta määritystoiminnan asteittaiseen siirtämiseen EU:hun jää riittävästi aikaa.

([2]) *Report – A new vision for EU capital markets.*
([3]) EUVL L 141, 28.5.2019, s. 42.
([4]) EUVL L 322, 12.12.2019, s. 1.

2.3 Asetusehdotuksen tavoitteena on parantaa vakautta, ennakoitavuutta ja oikeasuhteisuutta kaikkien sellaisten toimijoiden kannalta, joilla on määritysvelvollisuuksia. Sen myötä otetaan käyttöön vaatimuksia, joiden mukaan markkinatoimijoiden on ilmoitettava, kuinka riippuvaisia ne ovat kolmansista maista johdannaistransaktioidensa käsittelyssä. Ehdotetuissa muutoksissa keskitytään myös toimenpiteisiin, joilla lisätään EU:n keskusvastapuolten houkuttelevuutta ja vähennetään hallinnollisia rasitteita, edistetään EU:ssa toteutettavaa keskusvastapuolimääritystä velvoittamalla määritystoiminnan harjoittajat pitämään aktiivinen tili EU:n keskusvastapuolissa ja annetaan paikallisviranomaisille tarvittavat valtuudet valvoa rajatylittäviin liiketoimiin liittyviä riskejä.

3. **Yleistä**

3.1 ETSK on peräänkuuluttanut jo pitkään lainsäädäntöä, jolla vahvistetaan EU:n pääomamarkkinoita ja tehdään niistä vakaammat ja houkuttelevammat ([5]). Kun otetaan huomioon viimeaikaiset geopoliittiset tapahtumat (Venäjän hyökkäys Ukrainaan, energian hintojen nousu, geopoliittiset jännitteet eri puolilla maailmaa ja covid-19-pandemia) sekä niiden välittömät vaikutukset talousympäristöön, ETSK huomauttaa, että tarvitaan ripeitä toimia EU:n finanssimarkkinoiden vakauden turvaamiseksi ja parantamiseksi. Komitea pitää EU:n pääomamarkkinoiden rahoitusvakauden kannalta ratkaisevan tärkeänä, että käytössä on kilpailukykyinen ja tehokas määritysjärjestelmä.

3.2 Komitea suhtautuu myönteisesti asetusehdotukseen ja komission aikeeseen toteuttaa toimia unionin pääomamarkkinoiden strategisen riippumattomuuden takaamiseksi, sisäisen määrityskapasiteetin lisäämiseksi sekä sen varmistamiseksi, että EU:n määritysjärjestelmä on entistä turvallisempi ja häiriönsietokykyisempi. EU:n määritysmarkkinoita vahvistettaessa olisi otettava huomioon kustannukset, joita pääoman siirtäminen EU:n ulkopuolisilta määritysmarkkinoilta aiheuttaa, tarve vaalia riskiperusteista toimintamallia sekä EU:n ulkopuolisten ja sen omien finanssimarkkinoiden keskinäinen riippuvuus.

3.3 EMIR-asetuksen muuttamista koskeva ehdotus esitettiin ajankohtana, jolloin energian hinnat olivat nousseet Euroopassa jyrkästi lähinnä sen takia, että Venäjä hyökkäsi perusteettomasti Ukrainaan. Tämä on epävakauttanut määritysmarkkinoita, sillä tietyt yritykset eivät ole pystyneet huolehtimaan johdannaissopimustensa vakuuksista. ETSK on painokkaasti sitä mieltä, että EU:n määritysalan vahvistamisen tulee säilyä ensisijaisena tavoitteena. Hintoja, likviditeettiä, riskejä, vakuuksia, sääntelyä ja tehokkuutta olisi tarkasteltava siinä tarkoituksessa, että EU:n määritysjärjestelmästä saataisiin kilpailukykyisempi. Komitea yhtyy näkemykseen, jonka mukaan on tarpeen nopeuttaa toimilupien myöntämistä ja toiminnan ja palvelujen laajentamista sekä luoda keskustietokanta.

3.4 Komitea katsoo, että EU:hun sijoittautuneiden keskusvastapuolten on kehitettävä kapasiteettipuitteitaan, investoitava niiden parantamiseen ja suunniteltava ne sellaisiksi, että ne houkuttavat markkinatoimijoita määrityttämään liiketoimensa EU:ssa. Tämä tulee tehdä erityisesti parantamalla käytössä olevaa teknologiaa, operatiivisia valmiuksia, markkinatoimijoiden yhteistyötä ja riskienhallintakäytäntöjä. Ennakoitavuuden parantamiseksi keskusvastapuolten on tiedotettava avoimesti maksuistaan, vakuuspyynnöistään ja markkinoiden stressikausina toteuttamistaan toimista.

3.5 Vakaat pääomamarkkinat edellyttävät tasapainoisia ja vakaita työmarkkinoita. ETSK arvostaa sitä, että rahoitusriskien ohella riskimalleissa on otettava huomioon yhteiskuntaan, hallintotapaan ja ympäristöön liittyvät keskusvastapuolten riskit, sekä sitä, että niille on annettava sama painoarvo erilaisissa riskiskenaarioissa ja -analyyseissä.

3.6 ETSK on tyytyväinen siihen, että komissio järjesti vuoden 2022 alussa kuulemisen, tapasi jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin, finanssipalvelujen sekä talous- ja rahoituskomitean edustajia ja piti kahdenvälisiä kokouksia asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

3.7 ETSK on pettynyt siihen, että takarajaa, johon saakka Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneet määritysyhteisöt voivat toimia rajoituksetta EU:hun sijoittautuneiden sidosryhmien kanssa, on lykätty kolmella vuodella kesäkuun 30. päivään 2025. Komitea on sitä mieltä, että heti brexitin jälkeen olisi pitänyt toteuttaa kattava suunnitelma, jolla olisi edistetty siirtymistä käyttämään EU:hun sijoittautuneita määritystoiminnan harjoittajia. Komitea arvostelee laiskaa reagointia, vähäistä konsultointia ja hidasta päätöksentekoa 81 biljoonan euron arvoisten johdannaismarkkinoiden suhteen.

3.8 Eurooppalaiset pankit hyötyvät Yhdistyneen kuningaskunnan monivaluuttaisesta markkinaympäristöstä, ja siirtyminen käyttämään EU:n määritysyhteisöjä johtaisi euromääräiseen määritysprosessiin, mistä aiheutuu pankkijärjestelmälle merkittäviä kustannuksia. ETSK kannattaa tätä siirtymää ja katsoo, että se on toteutettava mahdollisimman pian, mutta korostaa, että on tarjottava oikeanlaisia kannustimia, jotta pankit eivät siirtyisi muille markkinoille. EU:n määritysalan vahvistamiseksi olisi harkittava kohdennetumpia ja tarkoituksenmukaisempia kannustimia.

([5]) EUVL C 155, 30.4.2021, s. 20.

3.9 Koska monet EU:n markkinatoimijat määrityttävät johdannaistransaktionsa muissa maissa, ETSK odotti selkeämpää kannanottoa tätä suuntausta vastaan sekä yksityiskohtaisempia sääntöjä ja kannustimia, joilla edistettäisiin siirtymistä käyttämään EU:hun sijoittautuneita keskusvastapuolia. Komitea olisi odottanut, että ainakin julkisten tahojen olisi edellytetty teettävän määritykset EU:ssa, ja se kehottaa muodostamaan selkeän vision riippuvuuden lopettamiseksi tällä alalla mahdollisimman pian.

3.10 ETSK katsoo, että EU:n määritystoiminnan kehittämisessä olisi otettava huomioon koko toimitusketju markkinatoimijoiden hyödyksi. Markkinoiden likviditeettiä tulee säädellä harkitusti, kun vähennetään Yhdistyneen kuningaskunnan keskusvastapuoliin liittyviä vastuita, ja samanaikaisesti tarvitaan pidemmän aikavälin näkemystä ja EU:n määritysmarkkinoille pääsyä koskevien vaatimusten standardointia. Olisi kiinnitettävä huomiota määritystä edeltävään asiakkaiden valmisteluun ja tarjottava näille erilaisia simulaatioita. Komitea katsoo myös, että ESMAn olisi mukautettava toimenpiteet huolellisesti pienten ja keskisuurten markkinatoimijoiden tarpeisiin.

3.11 ETSK korostaa, että kolmansien maiden keskusvastapuolilla on suuri merkitys EU:n rahoitusvakaudelle. On erittäin tärkeää vähentää keskittymäriskejä ja varmistaa, että suhteet näihin keskusvastapuoliin perustuvat avoimeen, ennakoitavaan, oikeasuhteiseen ja riskilähtöiseen lähestymistapaan. Ehdotetussa asetuksessa annetaan ESMAlle yhä enemmän toimivaltaa, ja ETSK toivoo, että ESMAn toimintaa seurattaisiin keskinäiseen valvontaan perustuvan järjestelmän avulla.

3.12 ETSK katsoo, että EU:n määritysjärjestelmästä on tärkeää olla käytettävissä tarkat tiedot, jotta siitä saadaan selkeä kuva seurantaa varten. Tietojen on oltava vertailukelpoisia, ja niitä on koottava kaikista omaisuuseräluokista ja määristä. On tärkeää kerätä oikeat tiedot tarkan kuvan saamiseksi rahoitusvakauteen kohdistuvista riskeistä, ja kerättyjen tietojen ja riskidynamiikan välinen synergia tulee ottaa järjestelmällisesti huomioon. ETSK katsoo, että tähän liittyviä toimia olisi tehostettava.

3.13 Määritystoiminnan ja eurooppalaisen keskitetyn yhteyspisteen väliset lisäsynergiat olisi otettava huomioon. Keskitetty yhteyspiste edistää datavetoista rahoitusta ja parantaa huomattavasti yritysten ja rahoituslaitosten mahdollisuuksia saada käyttöönsä dataa ja erilaisten yhteisöjen tietoja. Lisäksi se on omiaan kehittämään taloutta digitaaliseen tulevaisuuteen sopivaksi, lujittamaan digitaalista suvereniteettia, nopeuttamaan tiedonkulkua ja edistämään yhteisten standardien asettamista keskittyen dataan, teknologiaan ja infrastruktuuriin ([6]).

3.14 ETSK kannattaa ehdotusta EMIR-asetukseen sisältyvien johdannaisia koskevien sääntöjä lieventämisestä sekä sen sallimisesta, että pankkitakaukset ja rembursit hyväksytään erittäin likvideiksi vakuuksiksi, sillä nämä muut kuin käteisvakuudet takaavat markkinoiden likviditeetin ja ovat jo laajasti käytössä kehittyneemmillä pääomamarkkinoilla, kuten Yhdysvalloissa. ETSK kannattaa keskuspankkien roolin vahvistamista EU:n kuluttajien suojelemisessa.

3.15 ETSK kannattaa 11, 14, 15 ja 17 artiklaan ehdotettuja muutoksia, jotka koskevat neljän kuukauden täytäntöönpanoajan myöntämistä finanssialan ulkopuolisille vastapuolille, joihin sovelletaan ensimmäistä kertaa velvoitetta vaihtaa vakuuksia, sekä niiden menettelyjen nopeuttamista ja yksinkertaistamista, joilla keskusvastapuolet voivat laajentaa tuotetarjontaansa. Komitea on tyytyväinen ehdotettuihin muutoksiin, koska niillä sujuvoitetaan toiminnan ja palvelujen laajentamista sekä toimilupien myöntämistä ja epäämistä. Eurooppalaisen määritysjärjestelmän yhteentoimivuutta tulee parantaa, hallinnollista taakkaa tulee keventää, ja palvelujen käytön mahdollistavia ratkaisuja tulee yksinkertaistaa.

4. **Erityistä**

4.1 ETSK ei yhdy Euroopan komission näkemykseen, jonka mukaan ”[t]ämä lainsäädäntöaloite ei vaikuta ESMAn tai muiden Euroopan unionin elinten menoihin”. Komitea katsoo, että kustannukset tulevat kasvamaan työvoiman, tietotekniikkajärjestelmien, yhteisten valvontaryhmien sekä ehdotetun yhteisen seurantamekanismin osalta. Komitea panee merkille, että komissio kehottaa 90 artiklaan ehdottamassaan muutoksessa ESMAa raportoimaan henkilöstö- ja resurssitarpeistaan. ETSK perääkin perusteellista arviota lisäkustannuksista. Talousarviovaikutukset tulee laskea ja julkistaa.

4.2 ETSK pitää myönteisenä ja kannatettavana komission ehdotusta velvoittaa kaikki markkinatoimijat, joilla on määritysvelvollisuuksia, pitämään tiliä EU:n keskusvastapuolissa. Komitea pyytää ESMAa vahvistamaan Euroopan pankkiviranomaista, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaista, Euroopan järjestelmäriskikomiteaa ja Euroopan keskuspankkijärjestelmää kuultuaan, että merkittävällä osalla palveluista, joita nämä vastapuolet tarjoavat EU:hun sijoittautuneille asiakkailleen, katsotaan olevan järjestelmän kannalta huomattava merkitys ja että ne on määritettävä EU:n keskusvastapuolissa.

([6]) EUVL C 290, 29.7.2022, s. 58.

4.3 ETSK suhtautuu myönteisesti aikomukseen pyytää markkinatoimijoita ilmoittamaan tarkat luvut ja riippuvuutensa ulkomaisista määritystoiminnan harjoittajista. Komitea odottaa ESMAn laativan nopeasti tekniset standardit, joissa nämä tiedot yksilöidään tarkemmin, ja toivoo, että vuoden kuluttua EMIR-asetuksen voimaantulosta laaditaan perinpohjainen raportti, jonka perusteella asetusta muutetaan tarvittaessa.

4.4 ETSK arvostaa konsernin sisäisiin transaktioihin liittyvää päätöstä olla vapauttamatta määritysvelvollisuuksista ja vakuusvaatimuksista sellaisiin maihin sijoittautuneita yhteisöjä, jotka on sisällytetty luetteloon veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista tai luetteloon rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan osalta suuririskisistä lainkäyttöalueista. Komitea antaa täyden tukensa näitä lainkäyttöalueita koskeville hallinnollisille toimenpiteille ja katsoo, että kyseiset yhteisöt ovat merkittävä uhka EU:n finanssijärjestelmälle.

4.5 Vaikka digitaalinen päivittäminen lisää määrärahatarpeita, ETSK pitää ensiarvoisen tärkeänä, että EMIR-asetuksen ehdotettuja päivityksiä tuetaan digitaalisilla investoinneilla. Komitea arvostaa ehdotusta kaikkien asianomaisten viranomaisten saataville tulevasta edistyneestä tietoteknisestä ohjelmasta, jonka avulla valvonta-asiakirjat voidaan toimittaa verkossa.

4.6 Kun otetaan huomioon, että asetusta on muutettu viimeksi yli kolme vuotta sitten, ETSK on pettynyt siihen, ettei komissio ole arvioinut perusteellisesti nykyistä kehystä. Jotta nyt ehdotetut muutokset olisivat tarkoituksenmukaisia, komitea olisi lisäksi toivonut kohdennettua analyysiä siitä, miten EU:n markkinoiden houkuttelevuus on muuttunut viime vuosina, etenkin viimeaikaisten merkittävien geopoliittisten tapahtumien vuoksi.

4.7 Komitea katsoo, että 7 artiklan mukaisesti laadittavien teknisten standardien olisi oltava avoimia ja osallistavia. Olisi myös otettava huomioon mahdollisuus tehdä muutoksia näiden standardien nopeaksi mukauttamiseksi. Varainhoitajille on tärkeää tarjota välineitä toteutuskustannusten, määrityskustannusten ja määritysosapuolten kustannusten hintavertailuun.

4.8 Komitea suhtautuu myönteisesti uuteen 7 b artiklaan, jossa täsmennetään, että määrityspalvelujen tarjoajien on raportoitava EU:n ulkopuolisissa keskusvastapuolissa tehtyjen määritysten laajuudesta ja että asiakkaille on ilmoitettava mahdollisuudesta määrittää sopimus EU:n keskusvastapuolessa. Komitea pyytää ESMAa kehittämään vakiomuotoisen ilmoitusmenettelyn, jota voidaan soveltaa kaikissa jäsenvaltioissa, ja suosittaa, että vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta esitetään raportti EU:n ulkopuolisten keskusvastapuolten käytön tärkeimmistä syistä. Yhteistä lähestymistapaa markkinatoimijoille määrättäviin sakkoihin olisi myös sovellettava harkiten, jotta voidaan varmistaa oikeasuhteisuuden toteutuminen sisämarkkinoilla.

4.9 Komitea pyytää komissiota selventämään, mitä 20 artiklaan ehdotetuissa muutoksissa käytetyllä ilmaisulla ”kiireellisesti” tarkkaan ottaen tarkoitetaan, ja pyytää lainsäätäjiä sopimaan ja täsmentämään, mitä poikkeuksia pidetään ”kiireellisinä” päätöksinä.

4.10 ETSK kannattaa 23 artiklaan ehdotettuja muutoksia, jotka koskevat yhteisten valvontaryhmien ja yhteisen seurantamekanismin perustamista, mutta toteaa, että niillä on talousarviovaikutuksia, koska asianomaisten viranomaisten, myös ESMAn, on palkattava lisää henkilöstöä. ETSK ehdottaa, että kansalaisyhteiskunta otetaan mukaan 23 c artiklan nojalla perustettavaan seurantamekanismiin etenkin tulevaa politiikkaa koskevien päätösten osalta.

4.11 Keskinäisten yhteyksien, riippuvuussuhteiden ja keskittymäriskien asianmukainen arviointi keskusvastapuolten valvontakomiteassa (24 a artikla) edellyttää sekin kansalaisyhteiskunnan osallistumista, ja ETSK:n olisi voitava osallistua yhteiseen seurantamekanismiin tarkkailijan ominaisuudessa. Olisi kiinnitettävä huomiota tarpeeseen vähentää määritysjärjestelmässä mukana olevien lukuisten viranomaisten vastuualueiden päällekkäisyyttä. EU:n ja kansallisten viranomaisten välisen yhteistyön olisi oltava tehokasta ja markkinariskien dynamiikan mukaista.

4.12 Viiden vuoden määräaika, johon mennessä komission on tarkasteltava huolellisesti asetuksen soveltamista sen voimaantulon jälkeen, vaikuttaa erittäin pitkältä, kun otetaan huomioon EMIR-asetuksen muuttamistahti. Lisäksi ETSK odotti EMIR REFIT- ja EMIR 2.2 -asetuksia koskevaa täytäntöönpanokertomusta, joka komission oli määrä antaa 2. tammikuuta 2023 mutta jota se nyt ehdottaa peruttavaksi. Komitea vastustaa tätä ehdotusta ja katsoo, että tuloksena saattaa olla, ettei EMIR-asetukseen toinen toisensa jälkeen jo tehtyjä muutoksia arvioida lainkaan.

4.13 Lisäksi komitea kannattaa avoimuuden lisäämistä 38 artiklaan ehdotetuilla muutoksilla, joiden mukaan määrityspalveluja tarjoavien määritysosapuolten ja määrityspalveluja tarjoavien asiakkaiden on ilmoitettava asiakkailleen ja mahdollisille asiakkailleen vakuusmalleista ja mahdollisista tappioista tai muista kustannuksista, joita näille voi aiheutua, jos keskusvastapuoli toteuttaa elvytystoimenpiteitä. ETSK katsoo, että määritysosapuoltenkin olisi osaltaan edistettävä avoimuutta EU:n määritysjärjestelmässä.

Bryssel 22. maaliskuuta 2023.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG